

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Laymann, Paul

Dilingæ, 1666

Capitulvm I. eod. Tit. in6. Pactum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62559](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62559)

promittatur, aut detur alia res merè spiritualis, non est pactio turpis, aut simoniaca. Voco autem hic rem temporalem, quæ est pretio æstimabilis; rem autem merè spiritualem, cui nihil pretio æstimabile annexum est, vt sacræ reliquiæ.

Exemplis declaratur: I. Si collatori v.g. Episcopo obsequia tua seu seruitia in vnum, vel alterum annum promittas, vt beneficium tibi conferat, simoniacum pactum est; quia pro spirituali beneficio promittitur temporale & pretio æstimabile seruitium.

II. Si quis Capellaniam collatiuam, aut non collatiuam propria auctoritate commutet cum beneficio v.g. parochiali, simoniâ committitur; quia commutatur spirituale cum altero spirituali, cui temporale annexum est, iuxta c. quæsitum, 5. de rerum permut. & explicauit lib. 4. tract. 10. cap. vlt. n. 51. Simili ratione, si Episcopus alicui beneficium conferat, eo adiecto pacto, vt sacræ reliquiæ ipsi donentur, simoniaca & turpis est conuentio; quia res spiritualis, vid. sacræ reliquiæ comparantur per beneficium, cui temporales redditus annexi sunt.

III. Si promittam me recitaturum tria rosaria pro Titio, ea conditione vt ipse pro me sacrificet, licita est conuentio; quia res merè spiritualis pro re merè spirituali promittitur. Simili ratione concessum est facras reliquias cum alijs sacris reliquijs commutare: nisi vnæ reliquiæ pretiosiora inuolucra habeant, tum periculum ac suspicio est, quod temporalis pretij ratio habeatur in commutatione, nisi appareat, gratis dari, seu condonari.

NOTANDVM II. Promissio turpis, seu de re turpi, atque inhonesta, nullam obligationem parit. Quia nemo potest ad impossibile obligari, reg. 6. in 6. Siue id sit impossibile de facto, vt cælum digito contingere; siue de iure, vt hominem occidere, sacrilegium facere. Consentit l. 26. & 27. ff. de verb. oblig. Generaliter nouimus, turpes stipulationes nullius esse momenti: Veluti si quis homicidium vel sacrilegium facturum promittat.

Sed aduertendum hoc loco est, interdum contingere, vt promissio pecuniæ ob causam turpem, dum ea pendens est, turpis & non obligatoria censeatur; sed post finitam causam, seu impletam conditionem obligare incipiat; ideoque nec repeti possit, quod ob talem causam datum fuit. Vt si promiseris mulieri pecuniam te daturum, si corporis sui copiam faciat, nulla oritur obligatio, cum promissio sit ob turpem causam: sed postquam causa, ob quam promissio facta est, completa fuit, tum obligaris ad soluendum, & quod soluisti, repetere non potes: Quia licet turpiter illa faciat, quod sit meretrix, non tamen turpiter accipit, cum sit meretrix, ait Vlpian. in l. 4. in fine, ff. de condict. ob turpem causam, & copiosius dixi in lib. 3. tract. 4. c. 4. assert. 8. §. Veruntamen. Videtur etiam potest Bartolus super cit. l. generaliter, 26. ff. de verb. oblig.

CAPITVLVM I. cod.
Tit. in 6.

Pactum.

PARAPHRASIS.

Religiosi alicuius Monasterij, qui ex privilegio Apostolico liberam habent facultatem in sua Ecclesia sepeliendi parochianos, pacti sunt cum Rectore parochialis Ecclesiæ, quod vel omnes parochianos, vel certos aliquos ad sepulturam recipere nollent: dubitatum fuit, vtrum hoc pactum Monachi seruare debeant, ideoque si parochianus apud ipsos sepulturam elegerit, recusare debeant. Affirmatiue respondet Gregor. IX. Quia per pactum istud accepto privilegio derogatum fuit.

SUMMARIUM.

1. Privilegio Apostolico privilegiati renunciare possunt, si eorum tantum commodum seu fauorem concernat.
2. Rector Ecclesiæ, siue Parochus etiam

*ne Superioris auctoritate pacisci potest
in fauorem & commodum ecclesie sue.*

NOTANDVM I. Priuilegio Apostolico priuilegiati renuntiare possunt, si eorum tantum commodum, seu fauorem concernat. Consentit c. Cum M. 9. de Constit. c. si de terra, 6. c. accedentibus 19. de priuilegio. Quia liberum est cuique iuri suo renuntiare, cit. c. si de terra. Accedit, quod renuntiatio hæc priuilegij ideo facilius admittitur, quia per eam reditur ad ius commune, quod fauorabile est. Etenim spectato iure ordinario, ad solas Ecclesias parochiales ius sepeliendi parochianos spectat; ad alias autem Ecclesias Collegiatas, aut Conuentuales non nisi ex priuilegio, vti docuit lib. 3. Th. mor. tr. 5. c. vlt. n. 3.

Obijcies: Parochiani habent liberam facultatem eligendi sepulturam extra parochiam suam, c. 1. de Sepulturis: Ergo non possunt repelli, si voluerint sepeliri in Ecclesia eius Monasterij, cuius incolæ priuilegio renuntiarunt: quandoquidem pactum non obligat, quatenus cedit in præiudicium alterius non consentientis, c. penult. extra, hoc tit. Resp. Quod Parochiani eligere possunt sepulturam non in omni Ecclesia, sed in ea tantum, quæ ius sepeliendi habet: At verò Monasterium ius sepeliendi perdidit, postquam priuilegio suo renuntiauit. Accedit, quod licet Parochiani ius habeant extra Parochiam eligendi sepulturam, si admittantur; non tamen cogere possint, vt recipiantur, sicuti Anchar. & Dominic. hic notarunt.

NOTANDVM II. Rector Ecclesie, siue Parochus etiam sine Superioris auctoritate pacisci potest in fauorem & commodum Ecclesie sue. Ita colligitur ex hoc textu, & docent Ioann. Andr. & Petr. Anchar. hic in princ. Domin. Geminianus in fine, & sumitur ex l. non eo minus, 14. C. de Procurator. vbi habetur; Licet sententia lata contra Minorem natu agentem per procuratorem absque tutoris auctoritate non valeat, iuxta l. 1. & 2. ff. Qui legit. person. standi & c. valere tamen, si pro Minore pronun-

tiatum fuerit: Quia lex, quæ minoribus læsis ob ætatem subuenit, non rebus prosperè gestis obesse debet. Ecclesia autem iure Minoris fungitur, c. auditis, 3. de in integr. restitut. Quare de ea dici potest, Licet administratores, vel Rectores eius obesse ei non possint alienando, absque Superioris auctoritate, vti constat ex c. Abbatibus, 41. causa 12. q. 1. & docent DD. nominatim Abb. in c. 1. n. 5. De his quæ fiunt à Prælati & c. posse tamen Rectores Ecclesie suis prodesse acquirendo, v. g. donationes aut debitorum remissiones acceptando, vti etiam dixi lib. 3. Theol. moral. tr. 4. c. 1. coroll. 2.

CAPITVLVM II.

Quamuis.

PARAPHRASIS.

Licet lex ciuilibus improbet pactum inter patrem & filiam, quod dum nuptui traditur, contenta dote paterna, hæreditati renuntiet, si tamen huiusmodi pacto iuramentum absque vi, & dolo accesserit, omnimodè seruandum est, cum sine peccato, seu salutis æternæ dispendio seruari possit, neque in alterius cuiuspiam detrimentum redundet.

SUMMARIVM.

1. Legi improbanti pactum, quod filia contenta dote nullum ad bona paterna regressum habeat, per contrariam consuetudinem, aut statutum municipale derogari potest.
2. Pactum affirmatiuum de succedendo in hereditate, ne apposito quidem iuramento confirmatur; secus est, quando pactum est negatiuum de non succedendo.
3. Quis hæres necessarius si hereditati cum iuramento renuntiet, valida est renuntiatio, modo dolo, aut vis nulla interueniat; alterutro enim horum interuenien-